

Týždeň od 1 do 7. decembra

CESTA, PRAVDA A ŽIVOT

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ján 13,1–20; Ján 14,1–3; Dan 7,27; Ján 14,5–11; Ján 1,14; Kol 1,16.17; Ján 5,38–40

ÚVODNÝ TEXT

„Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boží, ktorý je v lone Otca, nám ho zjavil.“ (Ján 1,18)

Evanjelium podľa Jána je rozdelené na štyri hlavné časti: Prológ (Ján 1,1–18), Kniha znamení (Ján 1,19–12,50), Kniha slávy (Ján 13,1–20,31) a Epilóg (Ján 21,1–25). V našich lekciách sme sa doteraz zameriavali najmä na prvé dve časti – Prológ a Knihu znamení. Prostredníctvom Ježišových zázrakov (znamení), rozhovorov a učenia sme si ukazovali, kto je Ježiš. V nasledujúcich lekciách sa presunieme do tretej časti – *Knihy slávy*.

Je zaujímavé, že slávných sedem výrokov „JA SOM“ tvorí premostenie medzi druhou a treťou časťou evanjelia. Ježiš o sebe hovorí, že je „chlieb života“ (Ján 6,35.41.48.51), „svetlo sveta“ (Ján 8,12; Ján 9,5), „dvere“ (Ján 10,7.9), „dobrý pastier“ (Ján 10,11.14), „vzkriesenie a život“ (Ján 11,25), „cesta, pravda i život“ (Ján 14,6) a „pravý vinič“ (Ján 15,1.5).

OSNOVA LEKCIE

Tento týždeň sa zameriame na 13. a 14. kapitolu Evanjelia podľa Jána. Najprv sa pozrieme na zmysel Ježišovej rozlúčkovej reči, na ktorej začiatku sa nachádza dôležitý príbeh o tom, ako Ježiš umyl nohy svojim učeníkom. Následne sa budeme venovať Jeho vyhláseniu „Ja som cesta, pravda i život“.

- Ján 13,1–20: Naučenie o službe a pokore (nedeľa)
- Ján 14,1–3: Zaslúbenie Ježišovho návratu (pondelok)
- Ján 14,5–11: Ježiš ako „cesta, pravda i život“ (utorok)
- Ján 1,14.17: Ježiš ako vtelená „pravda“ (streda)
- Ján 5,37–40: Písmo ako svedectvo o „pravde“ (štvrtok)

DAL SOM VÁM PRÍKLAD

¹²Keď im umyl nohy a obliekol si vrchný plášť, znova sa posadil k stolu a povedal im: „Uvedomujete si, čo som vám urobil? ¹³Vy ma nazývate Učiteľ a Pán, a dobre hovoríte, lebo to som. ¹⁴Keď som vám teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy, aj vy si máte navzájom umývať nohy. ¹⁵Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som urobil ja vám. ¹⁶Amen, amen, hovorím vám, sluha nie je väčší ako jeho pán. Ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal. ¹⁷Ak to viete, ste blahoslavení, keď tak aj konáte. (Ján 13,12–17)

Ježišova rozlúčková reč (Ján 13–17) prináša Jeho učeníkom poučenie o budúcnosti. Literárna forma tejto reči sa podobá Mojžišovej rozlúčke s Izraelitmi (5. Mojžišova), Jákobovmu požehnaníu svojich detí (1. Mojžišova 47–49) alebo Dávidovmu poučeniu adresovanému Šalamúnovi (1. Kroník 28–29). V súvislosti so svojím odchodom Ježiš učeníkov utešuje a povzbudzuje. Dáva im zaslúbenie o náhrade, ktorá príde za Neho (Svätý Duch; Ján 14–16). Predpovedá, že budú prežívať zármutok (Ján 15–16), a nabáda učeníkov, aby zostali verní (Ján 15).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Ján 13,1–20. V čom spočíva dôležitosť opísanej udalosti? Čo sa Ježiš prostredníctvom svojho konania snažil učeníkov naučiť?

V tejto časti sveta v Ježišových dňoch ľudia nosili sandále alebo chodili bosí. Na konci dňa mali teda nohy zaprášené a špinavé. Bolo zvykom, že sluha alebo otrok umýval nohy tým, ktorí prichádzali do domu najesť sa. Ale v tú noc, keď sa Ježiš stretol s učeníkmi pri poslednom spoločnom jedle pred svojím zatknutím, nebol na mieste prítomný žiadny sluha.

Na prekvapenie všetkých Ježiš sám vstal od večere a umyl im nohy. Text Ján 13,4.5 krok za krokom opisuje, čo všetko Ježiš urobil, keď sa chystal umyť učeníkom nohy. Tieto podrobnosti zdôrazňujú úžasny čin pokory, ktorý vykonal ich milovaný Majster.

Záznam o Petrovej reakcii (Ján 13,8–11) ukazuje prehlbujúci sa pocit zdesenia a nepochopenia, ktorý mali učeníci z Ježišovho konania. Ako sa mohol Ježiš, Majster a Mesiáš znížiť k niečomu takému podradnému? Peter dokonca rázne odmietol, aby mu Ježiš umyl nohy. Dozvedel sa však, že ak nebude spolupracovať, nebude mať s Ježišom podiel. Preto následne žiadal, aby pre neho Ježiš urobil ešte viac, čím vyjadril svoju túžbu byť stále v spojení so svojím milovaným Pánom.

Význam Ježišovho konania vychádza z toho, kým je. Verš Ján 13,13 hovorí, že On je Učiteľ a Pán. Tak Ho nazývali a On potvrdzuje, že je to tak. Tieto tituly vyjadrujú autoritu a moc.

Ježiš však učí, že moc a autorita sa majú používať na službu, nie na vyvyšovanie samého seba. Cirkev adventistov siedmeho dňa prijala tento význam Ježišovho príkladu a to, čo sa právom nazýva *obrad pokory*, pokladá za súčasť Večere Pánovej.

- Čo ťa učí obrad pokory o kráčaní v Ježišových stopách a o tom, ako máme slúžiť druhým?

APLIKÁCIA

URČITE PRÍDEM ZNOVA

¹Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa! ²V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám azda povedal, že vám idem pripraviť miesto? ³Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. (Ján 14,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V akom kontexte Ježiš hovorí slová z úvodných veršov (Ján 14,1–3)? V čom spočíva význam týchto slov?

Na konci Jána 13 Ježiš hovorí, že odchádza (Ján 13,33). U Petra to vyvolalo otázku, kam ide (Ján 13,36). Učeníci nechápu, že Ježiš hovorí o svojej smrti a o svojom zmŕtvychvstaní a nanebovstúpení. Peter vyjadruje, že je pripravený položiť za Neho svoj život (Ján 13,37). Vtedy Ježiš predpovedá Petrovo zapretie (Ján 13,38).

V tomto kontexte Ježiš hovorí svojim učeníkom, aby sa neznepokojovali (Ján 14,1). Sloveso *znepokojovať sa* (grécky *tarassó*) znamená doslova *rozrušiť, zneistiť, prežívať veľkú bolesť* alebo *uvrhnúť do zmätku*. Nie je prekvapujúce, že učeníkov Ježišove slová rozrušili a zmatli.

Aby Ježiš svojich učeníkov zbavil zmätku a obáv, hovorí im o dome svojho Otca, kde je veľa „príbytkov“ (nejde tu o „domy“, ale o miesto na bývanie). Ježiš odchádza do domu svojho Otca, aby im pripravil miesto. Jeho slová upriamujú pozornosť učeníkov za prichádzajúcu búrku kríža. Hovorí o čase, keď sa vráti, aby prišiel po svoj ľud. Hľadá na čas, keď sa celá tragédia s hriechom raz a navždy skončí (pozri Dan 7,27).

Ježiš hovorí: „Keď odídem..., zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.“ (Ján 14,3) Ide o jasné a jednoznačné zaslúbenie Jeho druhého príchodu.

Čo je základom dôvery v toto zaslúbenie? Mnohí by povedali, že sa naplnilo biblické prorockvo, a to je určite pravda. Ale verš Ján 14,3 zdôrazňuje niečo iné. V gréčtine je sloveso „prídem“ v prítomnom čase („prichádzam“). Ide o prítomný čas, ktorý sa označuje ako *futuristický prezent*. Vyjadruje budúcu udalosť, o ktorej sa hovorí s takou istotou, akoby sa už diala. Preto by sme ono „zasa prídem“ (Ján 14,3) mohli preložiť ako „celkom určite znova prídem“.

Základom nádeje na návrat nášho Pána nie je len naplnenie biblického prorockva. Naša istota sa odvíja od osoby Toho, kto toto zaslúbenie dal. Ježiš povedal, že sa po svoj ľud určite vráti. Naša smelá dôvera v toto zaslúbenie je založená na vzťahu dôvery v autora tohto zaslúbenia.

APLIKÁCIA ■ Čo nás učí kríž o istote Kristovho druhého príchodu? Prečo je druhý príchod neoddeliteľnou súčasťou Ježišovej smrti pri Jeho prvom príchode?

„JA SOM CESTA, PRAVDA I ŽIVOT“

⁵Tomáš mu povedal: „Pane, nevieme, kam ideš. Ako môžeme poznať cestu?“

⁶Ježiš mu povedal: „Ja som cesta, pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa. (Ján 14,5,6)

Čo sa Tomáš pýta a ako Ježiš odpovedá v úvodnom texte (Ján 14,5,6)? Ako rozumieš tomuto rozhovoru?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Tomášova otázka sa zdá byť logická. Ak nevieme, kam niekto ide, ako môžeme túto osobu nasledovať? Ježiš veľmi promptne odpovedá, že tou cestou je On sám. Ale o akú cestu ide? A kam táto cesta smeruje? Je to cesta k Otcovi. V Prologu (Ján 1,1–18) je zdôraznené intímne spojenie medzi Slovom (*logos*), Ježišom Kristom a Otcom.

Ján 1,18 ukazuje, že „jedorodený Boží“ (v tomto kontexte by najlepší preklad znel ako „jedinečný“ alebo „jediný svojho druhu“) je Ten, kto nám „zjavil“ Otca. Tu si opäť môžeme pomôcť pochopením gréckeho slova *exégeomai*, ktoré znamená vysvetľovať, interpretovať, vykladať. Od tohto slovesa je odvodený napríklad výraz *exegéza*, čo znamená vysvetlenie významu. Ježiš Kristus nás teda vedie k Otcovi. Ježiš vysvetľuje a predstavuje Otca padlému svetu. V dôsledku toho je On cestou – cestou k Otcovi. Bez Neho sme obmedzení v našom chápaní Otca.

Prečítaj si text Ján 14,7–11. Čomu Filip nerozumel? Ako mu to Ježiš pomohol objasniť?

Filip chcel vidieť Otca. Niečo také však nemôže bez ujmy či hrozby smrti žiadny človek (pozri 2Moj 33,17–34,9; Ján 1,18). Ježiš karhá Filipov nedostatok porozumenia a poukazuje na to, že ak sme videli Jeho, videli sme aj Otca (Ján 14,9). Z toho je zrejmé, že Ježiš je cestou k Bohu. Bez Neho sa cesta stáva temnou a neistou. On je svetlo, ktoré osvetľuje cestu k Bohu.

Ježiš vo svojom výroku spája tri pojmy: *cesta*, *pravda* a *život*. O ceste sme v prenesenom význame už počuli hovoriť Jána Krstiteľa (Ján 1,23), ktorý pripravoval „cestu“ pre Ježiša. Ale *pravda* a *život* sú hlavnými témami evanjelia. V stredu a vo štvrtok sa sústredíme na pojem pravdy. Vo svete, ktorý spochybňuje samotný koncept „pravdy“, ide o naozaj kľúčovú tému evanjelia.

- Prečo je upokojujúce uvedomiť si, že Ježiš je tým najlepším zjavením Boha Otca, akého sa nám môže dostať?

APLIKÁCIA

JA SOM PRAVDA

¹⁴To Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme videli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy. ... ¹⁷Zákon bol totiž daný skrze Mojžiša, no milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista. (Ján 1,14.17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Ako je v Evanjeliu podľa Jána prepojený pojem „pravda“ s Ježišom?
Ján 1,14,17

Ján 8,32

Ján 14,6

Ján 15,26

V Evanjeliu podľa Jána sa pravda opakovane spája s Ježišom, s Jeho Otcom a so Svätým Duchom. Pravda je spojená s Ježišom, Slovom (*logos*) a so svetlom – na rozdiel od tmy (Ján 1,1–14; Ján 3,19–21). Naproti tomu protiklad pravdy – lož a klamstvo – sú spojené s diablom a hriechom (Ján 8,44–46). V dôsledku toho „pravda“ u Jána nie je len otázkou faktov či dôkazov. Myšlienka pravdy obsahuje morálny aspekt vernosti Bohu a Jeho vôli.

„Mnohí túžia po živom Bohu a jeho prítomnosti. Srdce človeka nemôžu natrvalo uspokojiť ani tie najskvelejšie filozofické úvahy či literárne skvosty. Ľudské názory a špekulácie nijako neobohatia život viery, účinne môže oslovovať len Božie slovo. Tí, čo dosiaľ počúvali iba výroky tradície, ľudské názory a predpisy, mali by počuť hlas Krista. Jeho slovo pripraví človeka na večný život.“ (COL 40; KP 22)

Uvažujme, čo mal Ježiš na mysli, keď povedal, že je Pravda. Ježiš je *logos*, Slovo, ktoré bolo s Bohom od počiatku a ktoré bolo Stvoriteľom všetkého stvoreného (Ján 1,1–4). Jedno s Otcom od večnosti až do večnosti, Ježiš má vlastnosti Otca, a preto o sebe tiež môže povedať, že je „JA SOM“. Jeho bytie nepodlieha nikomu a ničomu inému. Nič, čo existuje, vrátane poznania, neexistuje mimo Neho. A všetko, čo existuje, čo bolo stvorené, stvoril iba Ježiš a existuje iba v ňom. „¹⁶Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho. ¹⁷A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom.“ (Kol 1,16.17)

Ježiš nie je len stelesnením pravdy. On je Pravda. Pravda nie je pojem ani vedecký či myšlienkový konštrukt. Je to Osoba!

Pravda, Ježiš Kristus, sa dá prirovnať k Slnku, ktoré osvetľuje svet (Ján 8,12). Uvedme v tomto kontexte opäť citát C. S. Lewisa, ktorý sme už použili v 3. lekcii: „Verím v kresťanstvo rovnako ako verím, že Slnko vyšlo – nielen preto, že ho vidím, ale preto, že vďaka nemu vidím všetko ostatné.“ („Is Theology Poetry?“ Samizdat University Press, 2014, s. 15)

Vďaka Ježišovi, Pravde, sme schopní správne vnímať a chápať svet okolo nás.

APLIKÁCIA ■ Ako by si vlastnými slovami vysvetlil, čo pre teba znamená, že Ježiš je Pravda?

PÍSMO A PRAVDA

³⁷A Otec, ktorý ma poslal, sám vydal svedectvo o mne. Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani nevideli jeho tvár ³⁸a jeho slovo nezostáva vo vás, lebo neveríte tomu, ktorého poslal. ³⁹Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne. ⁴⁰Lenže vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali život. (Ján 5,37–40)

Evanjelium podľa Jána ako súčasť Biblie zohráva dôležitú úlohu pri vydávaní svedectva o Ježišovi, ktorý je cesta, pravda a život. Celá Biblia (Stará aj Nová zmluva) má kľúčovú rolu pri zjavovaní pravdy. Najdôležitejšie poslanstvo sa sústreďuje na učenie o tom, kto je Ježiš a čo prišiel vykonať.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo hovorí Ježiš o Písme v úvodných veršoch (Ján 5,37–40)?

Ježiš i Jeho učeníci sa opakovane odvolávali na Písmo (texty Starej zmluvy), aby ukázali, že On je Mesiáš. Kristus povedal: „⁴⁶Lebo keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, veď on písal o mne. ⁴⁷Ale ak neveríte jeho písmam, akože uveríte mojim slovám?!“ (Ján 5,46.47)

Aby Ježiš odhalil, kým je a aký je význam Jeho služby, odvolával sa na poslanstvo Písma (Luk 24,27). Prečo to bolo dôležité?

Na inom mieste, keď citoval z 2. Mojžišovej, Kristus povedal: „Či ste nečítali o vzkriesení z mŕtvych, čo vám povedal Boh...? (Mat 22,31) Zachariáš sa odvolával na Božie zaslúbenia, že „[Boh] oddávna hovoril ústami svojich svätých prorokov.“ (Luk 1,70) Peter vo svojej kázni v deň Turíc povedal: „Muselo sa splniť, čo Duch Svätý ústami Dávida predpovedal v Písme...“ (Sk 1,16) Biblia nie je vedeckou učebnicou. Nevysvetľuje, ako rozdeliť atóm alebo vykonať operáciu mozgu. Jej obrovský význam spočíva v niečom inom. Prináša kontext, v ktorom má náš vesmír zmysel. Je to *klúč*, ktorý otvára dvere, *svetlo*, ktoré umožňuje vidieť. Bez Biblie by sme tápali v tme. Nevedeli by sme nič o existencii Boha, Jeho úlohe vo vesmíre, našom vlastnom pôvode, zmysle života a budúcnosti.

- **Ktoré pravdy sú pre Písmo jedinečné, teda také, že sa o nich nedozvieme zo žiadneho iného zdroja?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta lásky* si prečítajte kapitolu „Svetlo sveta a slepota farizejov“ (DA 463–475; CL 301–309).

Keď Ježiš povedal: *Ja som svetlo sveta* (Ján 8,12), nachádzal sa „na chrámovom nádvorí, ktoré malo zvláštny význam v súvislosti s bohoslužbou Sviatku stánkov. V prostriedku nádvorcia sa týčili dva mohutné stĺpy a na nich obrovské stojany s veľkými svietnikmi. Po večernej obeti boli zapálené všetky lampy a ich jas osvietil celý Jeruzalem. Týmto obradom si ľud pripomínal ohnivý stĺp, ktorý viedol Izrael na púšti a symbolicky naznačoval aj príchod Mesiáša. Večer, keď sa rozsvietili lampy, stalo sa nádvorie miestom veľkej radosti... Osvetlením Jeruzalema ľud vyjadroval nádej, že Mesiáš príde a svojim svetlom osvieti Izrael. Pre Ježiša však mala táto scéna hlbší význam. Ako žiarivé chrámové svetlá osvecovali celé okolie, podobne aj Kristus, zdroj duchovného svetla, osvecuje temnotu sveta. No ani tento symbol nebol celkom presný. Výstižnejším zobrazením jeho slávneho poslania bolo skôr ono veľké svetlo, ktorému sám určil miesto v nebeskom priestore. Bolo ráno. Ponad Olivový vrch práve vyšlo slnko a jeho lúče svojím oslepujúcim jasom dopadali na mramorové paláce a osvecovali pozlátené chrámové múry, keď Ježiš poukázal na tento výjav, a povedal: *Ja som svetlo sveta.*“ (DA 463.464; CL 301)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V triede sobotnej školy sa porozprávajte o svojej odpovedi na štvrtkovú záverečnú otázku. Aké zásadné pravdy, ktoré učí Biblia, by sme sa nikdy nemohli dozvedieť z vedeckých učebníc? (Napríklad informácie o kríži, vzkriesení alebo druhom príchode.) Aké ďalšie dôležité biblické pravdy môžeme poznať len vďaka biblickému zjaveniu?
2. Premýšľajte o páde Lucifera, dokonalej bytosti s úžasnými intelektuálnymi znalosťami o Bohu a o tom, aký Boh je. Aj napriek tomu sa proti Nemu vzbúril. Čo nám to hovorí o realite slobodnej vôle, tej istej slobodnej vôle, akú máme aj my? Prečo potrebujeme každodenne odovzdávať túto vôľu Bohu?